

B.Com. (Part-I) Semester—II Examination
(Optional Languages)
PALI AND PRAKRIT (Compulsory)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

N.B. : Answer the questions in your own medium offered.

सूचना : स्वीकृत माध्यमातून उत्तरे लिहा.

सूचना : स्वीकृत माध्यम में उत्तर लिखिये।

1. Translate with reference any **two** of the following :

16

खालीलपैकी कोणत्याही दोनचे ससंदर्भ भाषांतर करा :

निम्नलिखित में से किसी दो का ससंदर्भ भाषांतर कीजिये :

(अ) कल्याण धम्मो ति यदा जनिन्द लोके समञ्ज अनुपापुणाति। तस्मा न हिय्येथ नरो सपञ्जो हिरिया पि सन्तो धुरमादियन्ति सा यं समञ्जा इध म' ज्ज पत्ता कल्याणधम्मो ति जनिन्द लोके। ता हं समेकखं इध पब्बजिस्सं न हि म'त्थि छन्दो इध कामभोगे ति।। बोधिसत्तो एवं वत्वा राजानं पब्बज्जं अनुजानापित्वा हिमवन्तपदेसं गन्त्वा इति पब्बज्जं पब्बजित्वा अभिज्जा च समापत्तियो च निब्बतेत्वा ब्रह्मलोकपरायणो अहोसि।

(ब) अतीते वाराणसियं ब्रह्मदत्ते रज्जं कारेन्ते बोधिसत्तो गिज्झपब्बते गिज्झयोनिय निब्बत्तित्वा मातापितरो पोसेति। अथेकस्मि काले महती वातवुद्धि अहोसि। गिज्झा वातवुद्धि सहितुं असक्कोन्ता सीतभयेन वाराणसि गन्त्वा पाकारसमीपे परिखासमीपे च सीतेन कम्पमाना निसीदिसु। तदा वाराणसीसेद्धि नगरा निक्खमित्वा नहायितुं गच्छन्तो ते गिज्झे किलमन्ते दिस्वा एकस्मि अनोवस्सकद्वाने सन्निपातेत्वा अग्निं कारापेत्वा गोसुंसान पेसेत्वा गोमंसं आहारापेत्वा तेसं दापेत्वा आरक्खं ठपेसि।

(क) अथ खो आनन्द राजा मखादेवो कप्पकस्स गामवरं दत्वा जेट्ठ पुत्तं कुमार आमन्तापेत्वा एतदवोच — पातुभूता खो में, तात कुमार देवदूता दिस्सन्ति सिरस्मि पातितानि जातानि, भुता खो पन मे मानुसका कामा समयो दिब्बे कामे परियेसितु। एहि त्वं, तात कुमार इमं रज्ज परिपज्ज। अहं पन केसमस्सु ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पब्बाणिस्सामि। तेनहि तात कुमार यदा त्वं पि पस्सेख्यासि सिरस्मि पातितानि जातानि, अथ कप्पकस्स गामपरं दत्वा जेट्ठ पुत्तं कुमारं साधुकं रज्जे समनुसासित्वा केसमस्सु ओहारेत्वा कासायानि वत्थानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पब्बजेय्यासि।

2. Translate with reference to the context any **two** :

16

खालीलपैकी कोणत्याही 'दोन' गाथांचे ससंदर्भ भाषांतर करा :

निम्नलिखित में से किन्हीं दो गाथाओं का ससंदर्भ अनुवाद कीजिये :

(i) यस्स जितं नावजीयति, जितमस्स नो याति कोचि लोके।

तं बुद्धमनन्तगोचरं, अपदं केन पदेन नेस्सथ।।

यस्स जालिनी विसत्तिका, तण्हा नत्थि कुहिञ्चि नेतवे

तं बुद्धमनन्तगोचरं, अपदं केन पदेन नेस्सथ।।

(ii) मनुजस्स पमत्तचारिणो, तण्हा वड्ढति मालुवा विय।

सो प्लवति हुराहुरं, फलमिच्छं व वनस्मि वानरो।

यं एत्ता सहति जम्मि, तण्हा लोके विसत्तिका।

सोका तस्स पवड्ढन्ति, अभिवद्दं व वीरणं।।

(iii) नीचे कुलमिह जातोहं, दलिदो अप्पभोजनो।

हीनकम्मं ममं असि, अहोसि पुप्फछड्डको।।

जिगुच्छितो मनुस्सानं, परिभूतो च वम्भितो।

नीचं मनं करित्वान, वन्दिस्सं बहुकं जनं।।

3. (अ) मज्झिमनिकाय ग्रंथाचे स्वरूप व महत्व लिहा.

10

किंवा

पियजातिक सुत्ताची विषयशैली वर्णन करा.

(ब) धम्मपद या ग्रंथाचे महत्व विशद करा.

6

किंवा

आनंद थेराविषयी विस्तृत माहिती लिहा.

4. (अ) संधी विग्रह करा (कोणत्याही चार) :

8

(1) लता + इव

(2) यतो + उदकं

(3) वाम + उरू

(4) सो + अपि

(5) वसलो + इपि।

(ब) व्याकरण विषयक रूपे लिहा (कोणतेही चार) :

8

(1) भू — अनागतकाल — एकवचन

(2) पठ — वत्तमानकाल — बहुवचन

(3) चज — अनागतकाल — एकवचन

(4) गम — वत्तमानकाल — एकवचन

(5) चर — अतितकाल — एकवचन।

- (1) तिपिटकामध्ये एकूण पिटक आहेत.
(अ) दोन (ब) एक
(क) तीन (ड) चार
- (2) सुत्तपिटक क्रमांकाचा पिटक होय.
(अ) प्रथम (ब) चौथ्या
(क) पाचव्या (ड) दुसऱ्या
- (3) दीघनिकायामध्ये आकाराची सुत्त अंतर्भूत आहे.
(अ) मोठ्या (ब) छोट्या
(क) मध्यम (ड) यापैकी नाही
- (4) मज्झिमनिकायामध्ये आकाराची सुत्ते आहे.
(अ) मोठ्या (ब) लहान
(क) मध्यम (ड) यापैकी नाही
- (5) धम्मपदामध्ये एकूण वग्ग अंतर्भूत आहेत.
(अ) 25 (ब) 22
(क) 18 (ड) 26
- (6) सुनितथेराचे जीवन चरित्र या ग्रंथामध्ये आले आहे :
(अ) थेरगाथा (ब) थेरीगाथा
(क) धम्मपद (ड) जातक
- (7) थेरीगाथा ग्रंथामध्ये एकूण थेरीचे विजयगान आले आहेत.
(अ) 72 (ब) 73
(क) 26 (ड) 50
- (8) तण्हावग्गामध्ये एकूण गाथा आलेल्या आहेत.
(अ) 17 (ब) 18
(क) 19 (ड) 20
- (9) मखादेव सुत्ताचा उपदेश भगवान बुद्धांनी या ठिकाणी दिला.
(अ) मिथिलेत (ब) मगध
(क) उज्जैन (ड) गांधार

(10) ज्याचे चित्तमल नष्ट झाले आहे त्यांना धम्मपदात असे म्हटले आहे.

(अ) उपासक

(ब) उपासिका

(क) भिक्षु

(ड) ब्राह्मण

(11) पियजातिक सुत्ताचा उपदेश मध्ये दिला आहे

(अ) मगध

(ब) मिथिला

(क) श्रावस्ती

(ड) राजगृह

(12) कल्याणधम्म जातकामध्ये बोधिसत्व एका कुळात जन्माला आले.

(अ) श्रमिक

(ब) व्यापारी

(क) धनिक

(ड) यापैकी नाही

(13) सुनीत थेर याचा जन्म मध्ये झाला.

(अ) कौसल

(ब) राजगृह

(क) मगध

(ड) काशी

(14) "धम्म" शब्दाचा अर्थ आहे.

(अ) सदाचरण

(ब) नियम

(क) विनय

(ड) यापैकी नाही